

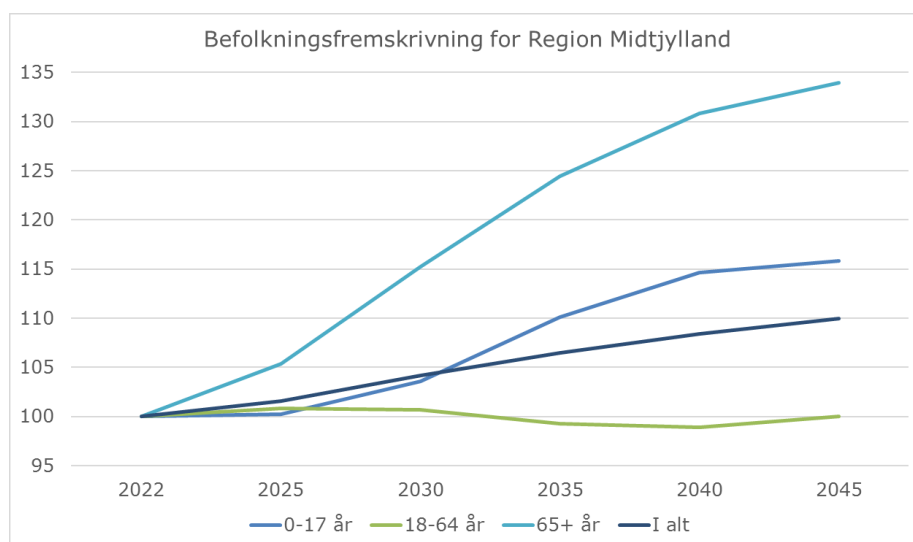
Aftale om Budget 2023 for Region Midtjylland

Mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Det konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Socialistisk Folkeparti, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti, Psykiatri-listen, Venstre og Enhedslisten er der indgået aftale om budget 2023 for Region Midtjylland.

1. Indledning

Demografi

Den demografiske udvikling betyder, at vi i stigende grad kommer til at mangle personale i forhold til at kunne levere de sundhedsydelser, som borgerne efterspørger. Det betyder, at vi må tænke nyt, hvis vi i fremtiden skal sikre balance i sundhedsvæsenet og socialområdet og samtidig have et godt arbejdsmiljø.

I perioden frem mod år 2045 forventes en samlet befolkningstilvækst i Region Midtjylland på 10,4 %.

For aldersgruppen 0-17 år forventes en stigning på 15,8 %, og for aldersgruppen 65+ år forventes en stigning på 34,0 %.

For aldersgruppen 18-64 år forventes en udvikling på 0,0 %.

Der forventes således væsentlige stigninger i aldersgrupperne 0-17 år og 65+ år, mens der i perioden forventes nulvækst for aldersgruppen 18-64 år. Da efterspørgslen efter velfærdsydelser som børnepasning, undervisning, sundhedsydelser, ældrepleje mv. i høj grad drives af befolkningen i aldersgrupperne 0-17 år og 65+ år, mens langt størstedelen af arbejdsstyrken findes i aldersgruppen 18-64 år, skal en stadig stigende efterspørgsel efter velfærdsydelser således håndteres af en uændret arbejdsstyrke i de næste mange år. Dette medfører store udfordringer for velfærdssamfundet og dermed også for Region Midtjylland.

Effekten af denne udvikling ses allerede i dag, og på en række områder opleves allerede udfordringer med at rekruttere medarbejdere. Den udfordring vil kun blive større i de kommende år. Regionens MED-udvalg sender også et tydeligt signal om behov for handling i deres høringsvar.

På den baggrund er der behov for et stort fokus på arbejdet med at være en attraktiv arbejdsplads og med transformationen af sundhedsvæsenet. Der skal være en bedre balance mellem udbuddet af behandlinger, nødvendig kapacitet og vores personaleressourcer, samtidig med at de økonomiske rammer skal holdes.

Der er behov for at tænke nyt og udvikle løsninger, der gør, at kapaciteten kan øges uden en tilsvarende stigning i antallet af medarbejdere. Sundhedsvæsenet står kun ved begyndelsen af trængslerne i forhold til at sikre balance mellem at skaffe nok personale og efterspørgslen på ydelser. Det kalder på skarpe prioriteringer, også prioriteringer, hvor nuværende tilbud revurderes. Gældende servicemål og patientrettigheder vil være i søgelyset i forhold til at sikre mest mulig sundhed for pengene med de personalemæssige ressourcer, vi kan skaffe. I Region Midtjylland har vi gennem de seneste år fokuseret på transformationstiltag, der skal hjælpe os på vej. Det skal vi selvfølgelig fortsætte med. Det gælder f.eks. digitale løsninger, arbejdsfordeling imellem personalegrupper og aktivering af patienter og pårørende.

Styrende politisk ambition

Som led i konstitueringsaftalen blev det i november 2021 aftalt, at regionsrådet ville formulere en styrende politisk ambition, der skal sætte en retning for, hvor regionen skal bevæge sig hen i løbet af valgperioden.

Den styrende politiske ambition er blevet formuleret af regionsrådet hen over foråret 2022 og består af fire temaer med underliggende målsætninger, som regionsrådet vil sætte særligt fokus på, og som vil udgøre regionsrådets overordnede ramme for en vigtig del af det politiske arbejde i denne valgperiode.

De fire temaer, regionsrådet har besluttet at sætte fokus på, er:

- Personaleressourcer
- Bæredygtighed
- Psykiatri
- Lighed i sundhed.

Til hvert af de fire temaer har regionsrådet formuleret en række særlige problemer eller udfordringer, som regionsrådet ønsker at arbejde videre med, og som betragtes som vanskelige problemer eller udfordringer, der kræver en særlig indsats, hvis de skal løses.

Prioriteringerne i budget 2023 afspejler bl.a. Den styrende politiske ambition.

Ansvarligt økonomisk grundlag

Region Midtjylland har et langsigtet fokus på at konsolidere regionens økonomi. Der er i de seneste år foretaget konsolidering ved indfrielse af leasinggæld, lagerindkøb og genforsikring af tjenestemandspensioner. Dette fokus på konsolidering af økonomien er med til at sikre en stabil økonomi, og er en medvirkende årsag til, at der er et økonomisk råderum i budget 2023. Der indgår således reducerede udgifter til leasing og tjenestemandspensioner i 1. behandlingen af budget 2023.

Region Midtjyllands investeringsplan

Sammen med budget 2023 godkender regionsrådet Investeringsplan 2023-2031.

Investeringsplanen rummer regionens egne rammer for nye byggerier, renoveringer, it og medicotekniske investeringer. Investeringsplan 2023-2031 fastlægger dermed de kommende års intentioner for anlægsinvesteringer med særligt henblik på at fastholde og videreudvikle sundhedsvæsnets bygninger og behandlingsmuligheder til gavn for patienterne. I forbindelse med Investeringsplan 2023-2031 igangsættes en række analyser, hvis resultater vil skulle anvendes i forbindelse med udarbejdelsen af Investeringsplan 2024-2032.

Regional Udvikling

Den regionale kollektive trafik udfordres af en "ny normal" efter COVID-19. Konsekvensen af ændrede rejsemønstre under pandemien, øget udbredelse af hjemmearbejde, virtuelle møder mv. kan reducere transportbehovet. Det skaber usikkerhed om i hvilken grad, at indtægterne vender tilbage til niveauet før COVID-19. Samtidig opleves i øjeblikket stigende udgifter til drift af den kollektive trafik. Økonomiaftalen for 2023 indeholder ikke kompensation for langtidseffekter af COVID-19 eller fuld kompensation for stigende brændstofpriser i 2023.

Det vurderes, at der er behov for at realisere regionale besparelser på 48,2 mio. kr. på den kollektive trafik, hvilket vil give forringelser af serviceniveauet. På baggrund af ubalancen er der behov for en grundlæggende nytænkning af mobilitet i regionen. Der skal i samarbejde med kommuner og borgere findes alternative løsninger til den nuværende kollektive trafik f.eks. ved at der gives borgeren en større fleksibilitet omkring den kollektive transport herunder mulighed for booking af transport. Dette skal ske samtidig med, at den kollektive trafik skal give et lavere klimaaftryk.

2. Sundhedsområdet

2.1 Prioriteringer i budget 2023

I budget 2023 er der et økonomisk råderum som følge af økonomiaftale 2023 og genberegning af bloktilskudskriterierne på 301,0 mio. kr. Hertil kommer budgettilpasninger, der reducerer råderummet med 25,1 mio. kr.

I 1. behandlingen af budget 2023 indgår nødvendige prioriteringer (Nødvendige prioriteringer og forslag til yderligere nødvendige prioriteringer) på i alt 71,7 mio. kr. Heri indgår ligeledes reduktioner i udgifter til fx leasingydelse og tjenestemandspensioner som følge af konsolideringer i tidligere år. Prioriteringerne er vist i nedenstående tabel 1. De nødvendige prioriteringer er uddybet i materialet til 1. behandlingen af budget 2023.

Tabel 1. Nødvendige prioriteringer i budget 2023

Mio. kr.	Region Midtjylland
Hospitalsmedicin	-40,0
Tilskudsmedicin	38,3
Praksisområdet - Demografi og ny overenskomst	35,0
Respiratorpatienter	-8,0
Tjenestemandspensioner	-5,0
Leasing	-48,0
Privathospitaler	10,0
Amgros - Overskud	13,5
Afledte udgifter i forbindelse med nye hospitalsbyggerier	-1,1
Hjemtagelse af ambulanceberedskaber	-15,7
Digitalisering	12,2
Lægelige videreuddannelser - Centrale udgifter	27,6
Hjemtagning af rengøring på Aarhus Universitetshospital	9,6
Patientkontoret	1,8
Psykiatrien - Konstitueringsaftale	30,0
Bæredygtighed - Affaldsplan	10,0
Børnehospice	1,5
Nødvendige prioriteringer i alt	71,7

2.2 Politiske prioriteringer i budgetforliget for 2023

Råderummet fra økonomiaftalen, budgettilpasningerne og de nødvendige prioriteringer efterlader en pulje til politisk prioritering i budgetforliget på 204,2 mio. kr.

Forligspartierne har aftalt følgende fordeling af de 204,2 mio. kr.

Tabel 2. Oversigt over politiske prioriteringer i budgetforliget for 2023

Mio. kr.	Budget 2023
Personaleressourcer	
Demografimidler til hospitalerne	101,2
<i>Fordeling af demografimidler til hospitalerne:</i>	
<i>Regionshospitalet Horsens - 7,7</i>	
<i>Hospitalsenhed Midt - 13,3</i>	
<i>Regionshospitalet Randers - 6,5</i>	
<i>Regionshospitalet Gødstrup - 15,2</i>	
<i>Aarhus Universitetshospital - 42,8</i>	
<i>Psykiatrien - 12,8</i>	
<i>Præhospitalet - 2,9</i>	
Styrkelse af akutområdet	
Styrkelse af akuthospitalerne	5,0
Styrkelse af det præhospitale område	7,3
Heraf:	
Øget optag af ambulanceredderelver - 2,3	
Yderligere indsatser på det præhospitale område - 5,0	
Lighed i sundhed	
Oprettelse af et sekretariat for den Sociale investeringsfond	1,0
Nye initiativer til øget lighed i sundhed	8,0
Omprioritering af midler fra tidligere patientinitiativer	-10,0
Karkirurgi	25,0
Klinik for Senfølger til Kræft i Bækkenbundsorganerne	2,0
Engangshjælp til Regionshospitalet Gødstrup	25,0
Bæredygtighed	
Bæredygtige hospitaler	7,7
Psykiatri	
Aftalt i konstitueringsaftalen - 30,0 mio. kr.	
Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen	
Stigende udgifter til stomiprodukter	4,5
Fodterapi	1,0
Høreområdet	6,5
Regulering af honorarer på praksisområdet	25,0
Øvrigt	
Pulje til ubalancer og konsolidering	-5,0
Politiske prioriteringer i budgetforlig 2023 i alt	204,2

Prioriteringerne er i ovenstående tabel inddelt efter temaer, herunder de 4 temaer fra den styrende politiske ambition. Nogle af prioriteringerne kan placeres under flere temaer. Fx skal demografimidlerne til hospitalerne ikke udelukkende anvendes til udfordringer vedr.

personaleressourcer, men det forventes, at demografimidlerne kan bidrage til at opnå regionsrådets målsætning inden for dette tema. De enkelte prioriteringer uddybes nedenfor.

Personaleressourcer

Demografimidler til hospitalerne

1 mia. kr. af realvæksten i økonomiaftalen for 2023 er givet for at "pengene følger med" til det demografiske træk, der følger af befolkningsudviklingen. Hertil kommer, at Region Midtjylland på baggrund af genberegningen af bloktilskudsfordelingen i 2023 har fået en større andel af regionernes bloktilskud, hvilket bl.a. skyldes, at Region Midtjylland forholdsmæssigt har den største befolkningstilvækst og den største stigning i antal indbyggere på 65+ år.

Et stigende indbyggertal samt en voksende gennemsnitsalder i regionen medfører et større behov for behandling og dermed et større pres på hospitalerne, herunder i særdeleshed på akutafdelingerne og de medicinske afdelinger. Det er derfor essentielt, at hospitalerne får demografimidler for at kunne imødekomme det stigende behandlingsbehov.

Forligspartierne ønsker, helt i tråd med meldingerne fra regionens Med-udvalg, at der skal være fokus på rekruttering, arbejdsmiljø og fastholdelse af personale, herunder kompetenceudvikling af medarbejdere og god introduktion af nyansatte. Forligspartierne er derfor enige om, at minimum 10 % af demografimidlerne på de enkelte enheder skal målrettes indsatser, der vedrører dette område. Forligspartierne er enige om, at fagudvalgene skal forelægges en afrapportering vedrørende hospitalernes anvendelse af de 10 %, der målrettes uddannelse mv. i henholdsvis 1. og 2. halvår 2023. Hospitalerne står i en driftsmæssig svær situation, og selv med demografimidler vil det være nødvendigt med interne omprioriteringer og sparerunder. Der er stigende udgifter på hospitalerne til den lægelige videreuddannelse, der er store generelle prisstigninger på energi og varer. Der er usikkerhed omkring Covid-19, hvor der forudsættes en finansiering af staten i lighed med tidligere år. Der er også fokus på forbruget på privathospitaler, hvor der fortsat vil være behov for afvikling af ventelister. Endelig er det dyrt at drive hospitaler med for få personaler på flere og flere områder. Hospitalernes økonomi er under pres.

Forligspartierne konstaterer, at den samfundsøkonomiske situation med kraftigt stigende priser ud over pris- og lønreguleringen og usikkerheder om forsyninger også indebærer en budgetmæssig usikkerhed i 2023. De væsentligt højere priser betyder besparelser på hospitalerne for at gøre det muligt at holde udgifterne inden for det afsatte budget. Dermed kommer demografimidlerne under yderligere stærkt pres i forhold til formålet om at dække af stigningen i befolkningstallet og den ændrede alderssammensætning.

Med dette budgetforlig prioriteres i alt 101,2 mio. kr. i demografimidler til hospitalerne.

Regionsrådet har besluttet, at demografimidler til hospitalerne fordeles efter to fordelingsnøgler. Den ene fordeler demografimidlerne på baggrund af væksten i opgaverne for det enkelte hospital. Den anden fordelingsnøgle fordeler demografimidlerne efter den samlede opgavetyngde for det enkelte hospital. Forligspartierne er enige om, at realvæksten fordeles 50/50 med de to fordelingsnøgler.

Styrkelse af akutområdet

Både nationalt og i Region Midtjylland giver en analyse af befolkningsudviklingen udsigt til en stigning af både antal ældre og antal multisyge patienter. Dette forventes, på trods af stor fokus på forebyggelse af indlæggelser og omlægning til indlæggelser i eget hjem, at føre til et øget pres på akutafdelinger og medicinske afdelinger med et stigende antal sengedage til følge. Også Præhospitalet er presset af stadig flere akutte patienter, samtidig med, at der er mangel på personale med de rette kvalifikationer.

Styrkelse af akuthospitalerne

På det medicinske og akutte område mærkes allerede et stort patientflow ind og ud af akutafdelingerne af ikke mindst ældre multisyge medicinske patienter. Det betyder høje belægningsprocenter og et presset arbejdsmiljø. Det er derfor afgørende, at der prioriteres midler til en både målrettet og systematisk indsats for fastholdelse og rekruttering til både det akutte område og de medicinske afdelinger. Der afsættes i den forbindelse 5 mio. kr. til akutområdet på hospitalerne, som udmøntes efter en konkret regionsrådsbeslutning. Midlerne udmøntes i 2023.

Styrkelse af det præhospitale område, herunder øget optag af ambulancereddelever

Den præhospitale indsats er en væsentlig aktør i at sikre hurtig adgang til undersøgelse og behandling i akutte situationer. Region Midtjylland har et godt set up af bl.a. ambulancer, akutlægebiler, akutlægehelikopter og hjerteløbere, der sikrer en indsats af høj kvalitet, som påbegyndes allerede på skadesstedet. Der er en øget aktivitet på området, og derudover er der i Præhospitalet, i lighed med det øvrige sundhedsvæsen, udfordringer med at rekruttere tilstrækkeligt ambulancepersonale. Forligspartierne ønsker på den baggrund at prioritere det præhospitale område.

Dette vil både ske gennem en generel tilførsel af midler og ved at øge elevoptaget på ambulancebehandlerruddannelsen. Området tilføres således i alt 7,3 mio. kr, der fordeles som nedenfor beskrevet.

Forligspartierne prioriterer i første omgang 2,3 mio. kr. til uddannelse af flere ambulancereddelever. Det svarer til en stigning fra 5 % til 7 % i år 2023. Det muliggør en øgning på ét uddannelseshold. Uddannelse af ambulancereddelever er en opgave, der skal løses på tværs af regionerne, da behovet for ambulancereddelever er en generel udfordring. Forligspartierne ønsker derfor en opfølgning på elevoptaget i de øvrige regioner, inden et permanent løft af elevoptaget revurderes i forbindelse med budget 2024.

Derudover afsættes der yderligere 5 mio. kr. til yderligere indsatser på det præhospitale område, som udmøntes af regionsrådet, når den præhospitale robusthedsplan kommer. Midlerne udmøntes i 2023.

Øget optag af ambulancereddelever

Den præhospitale indsats er en væsentlig aktør i at sikre hurtig adgang til undersøgelse og behandling i akutte situationer. Region Midtjylland har et godt set up af bl.a. ambulancer, akutlægebiler, akutlægehelikopter og hjerteløbere, der sikrer en indsats af høj kvalitet, som påbegyndes allerede på skadesstedet. Der er en øget aktivitet på området, og derudover er der i Præhospitalet, i lighed med det øvrige sundhedsvæsen, udfordringer med at rekruttere

tilstrækkeligt ambulancepersonale. Forligspartierne ønsker på den baggrund at øge elevoptaget på ambulancebehandleruddannelsen.

Forligspartierne prioriterer i første omgang 2,3 mio. kr., der svarer til en stigning fra 5 % til 7 % i år 2023. Det muliggør en øgning på ét uddannelseshold. Uddannelse af ambulancereddere er en opgave, der skal løses på tværs af regionerne, da behovet for ambulancereddere er en generel udfordring. Forligspartierne ønsker derfor en opfølgning på elevoptaget i de øvrige regioner, inden et permanent løft af elevoptaget revurderes i forbindelse med budget 2024.

Lighed i sundhed

Oprettelse af et sekretariat for den Sociale Investeringsfond

Forligspartierne ønsker et øget samarbejde med civilsamfundet, herunder foreninger og fonde. På den baggrund prioriterer forligspartierne 1,0 mio. kr. til et fondssekretariat, der skal varetage ansøgninger og koordinering i forhold til eksterne fonde. Fondssekretariatet placeres organisatorisk i Regional Udvikling.

Nye initiativer til øget lighed i sundhed

Som et af de fire temaer i den styrende politiske ambition ønsker forligspartierne en øget indsats for øget lighed i sundhed. Forligspartierne er derfor enige om, at der prioriteres en pulje på 8 mio. kr. til nye initiativer til øget lighed i sundhed.

Nogle af de nye initiativer skal målrettes udfordringerne med børn og unges trivsel og mentale helbred til gavn for de unge og børnene men også deres familier og netværk. Herudover ønsker forligspartierne, at en del af midlerne prioriteres til brobygning til sundhedsvæsenet. Organisationer fra civilsamfundet som fx Headspace, Woods By HUMAN Results og Social sundhed kan være bindeled imellem grupper af udsatte borgere og sundhedsvæsenet. Vi inviterer disse og andre relevante civilsamfundsorganisationer til drøftelser om samarbejdsmuligheder om fællesindsatser i forhold til målgruppen.

Initiativerne skal følges af forskning for derved at sikre udvikling og implementering af indsatser, der rent faktisk bidrager til øget lighed i sundhed.

Omprioritering af midler fra tidligere patientinitiativer

Der har hidtil været prioriteret midler til en række patientrettede indsatser, der har vist sig ikke at have den ønskede effekt. På den baggrund ønsker forligspartierne at omprioritere 10,0 mio. kr. til nye indsatser.

Karkirurgi

Med henblik på at understøtte udviklingen af karkirurgien prioriterer forligspartierne 25,0 mio. kr. til henholdsvis styrkelse af karkirurgien og til en mere bred amputationsforebyggende indsats. Heraf afsættes 10,0 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital og 10,0 mio. kr. til Hospitalsenhed Midt med henblik på at styrke karkirurgien. De resterende 5,0 mio. kr. fastholdes på en central pulje med henblik på senere udmøntning til bredere amputationsforebyggende indsatser.

Udbygningen af karkirurgien vil ske i etaper, der vil strække sig over nogle år. Der skal blandt andet sikres fysisk kapacitet samt uddannes og rekrutteres personale, herunder både læger og sygeplejersker. Samtidig er det vanskeligt at estimere det faktiske kapacitetsbehov på lang sigt.

Dette skyldes dels, at der ikke findes "en gylden standard" for den karkirurgiske kapacitet, og dels at kapacitetsbehovet kan ændre sig som følge af udviklingen inden for karkirurgien og inden for sundhedsvæsenet generelt. Det anbefales i rapporten "Amputationer og amputationsforebyggende karkirurgiske indgreb i de danske regioner, 2016-2021", at der bør udvikles kliniske retningslinjer for behandlingen af patienter med sygdomme i de perifere arterier i samarbejde mellem de relevante faglige miljøer og administrative myndigheder i karkirurgi, ortopædkirurgi, diabetologi, almen praksis og det kommunale sundhedsvæsen. Disse retningslinjer vil, såfremt de udarbejdes, kunne sætte en retning for den videre udvikling af karkirurgien og den bredere amputationsforebyggende indsats.

Til oktober fremlægges en plan for den langsigtede udvikling af karkirurgien i Region Midtjylland med fokus på at styrke specialet, idet planen bl.a. skal indeholde en model for organisering af det samlede område, herunder etableringen af en selvstændig karkirurgisk afdeling på Regionshospitalet Viborg samt karkirurgisk repræsentation i afdelingsledelsen i Hjerte-, Lunge- og Karkirurgi på Aarhus Universitetshospital.

Der er således med Budget 2023 tale om de første skridt i udviklingen af karkirurgien og den amputationsforebyggende indsats. Der vil i oktober 2022 blive fremlagt en plan for udviklingen af karkirurgien med fokus på 2023. Her vil der også blive fremlagt en plan for den konkrete udmøntning af de i alt 20,0 mio. kr. på henholdsvis Aarhus Universitetshospital og Hospitalsenhed Midt.

Klinik for Senfølger til Kræft i Bækkenbundsorganerne

Hvert år er der i Danmark flere tusinde mennesker, som bliver ramt af kræft i tarmen, urinvejene eller underlivet. Heldigvis overlever stadig flere, fordi behandlingen er blevet bedre, og fordi mange af kræfttilfældene opdages tidligt på grund af de landsdækkende screeningsprogrammer. Dermed er der også flere, som rammes af senfølger – fysiske og psykiske mén efter behandlingen.

For patienter, som har kræft i bækkenorganerne, er senfølgerne ofte meget generende og giver en dårligere livskvalitet. Typisk dør patienterne med smerter, deres tarme virker ikke som før, de har problemer med vandladning eller afføring, og de har måske også seksuelle udfordringer. Det er senfølger, der er tabubelagte, og som der ikke tidligere har været opmærksomhed på fra lægernes side.

Aarhus Universitetshospital har i perioden 2017-2022 drevet Klinik for Senfølger til Kræft i Bækkenbundsorganerne. Klinikken har modtaget en bevilling på 10 mio. kr. svarende til 2 mio. kr. årligt i perioden fra Knæk Cancer. Bevillingen udløber med udgangen af 2022.

Forligspartierne er enige om, at der fortsat skal være et behandlingstilbud til patienter med senfølger efter kræft i bækkenbundsorganerne og prioriterer på den baggrund 2,0 mio. kr. til klinikken.

Engangshjælp til Regionshospitalet Gødstrup

Regionshospitalet Gødstrup har i foråret 2022 taget de nye fysiske rammer i brug. Hospitalet står i en vanskelig økonomisk situation. Hospitalets økonomiske udfordringer skyldes bl.a., at kvalitetsfondsbyggeriet i Gødstrup blev forsinket ad flere omgange. Forsinkelsen har medført øgede udgifter til fx dobbeltdrift, manglende realisering af effektiviseringer mv.

Hertil kommer, at Regionshospitalet Gødstrup er udfordret af, at hospitalet endnu ikke er i en normal og stabil drift. Hospitalet er bl.a. udfordret på personalesituationen, hvilket medfører store udgifter til vikarer mv.

Forligspartierne er på den baggrund enige om at prioritere en økonomisk engangshjælp på 25 mio. kr. til Regionshospitalet Gødstrup.

Bæredygtighed

Bæredygtige hospitaler

Center for Bæredygtige Hospitaler

Center for Bæredygtige Hospitaler (CfBH) spiller som et fælles center i Region Midtjylland en helt central rolle i implementering af Bæredygtighedsstrategiens mål inden for cirkulær økonomi.

For at kunne videreføre det nuværende CfBH, skal der afsættes 2,5 mio. kr. til centeret. Der er i dette beløb ikke tale om en opjustering af budgettet, men et driftsniveau svarende til 2022.

Forligspartierne er enige om, at der skal afsættes yderligere 2,0 mio. kr. i varige midler til:

- Understøttelse af implementering af den lovpligtige affaldssortering samt fortsat øgning af genanvendelsesprocenten.
- Videre kortlægning og analyse af potentialerne i Region Midtjylland ved skiftet fra engangs- til flergangs metalinstrumenter. Muligheder for reel implementering skal afdækkes og beregnes.
- Ressourcer til strategisk forskning i samarbejde med universiteter.
- Intern kommunikation til hospitalerne m.fl. og formidling.

Ved at investere heri, kan vi som region bibeholde den nationale styrkeposition og bevågenhed, vi har på området, der netop er med til at skabe fremdrift og resultater.

Forligspartierne er enige om at prioritere en pulje til indsatser på køkken- og ernæringsområdet på 0,3 mio. kr. varigt. Inden for køkkenområdet eksisterer allerede viden om, hvad der vil reducere CO₂-aftrykket, og derfor kan der handles og implementeres nu.

De somatiske hospitaler og psykiatrien har allerede i 2022 indgået aftale om samfinansiering af en 2 årig ansættelse af en "Ernæringsfaglig bæredygtighedskonsulent" i CfBH, med virke på alle enhederne. Hvis der skal igangsættes indsatser i form af kompetenceudvikling, lokale pilotprojekter mv. er det nødvendigt, at der afsættes puljemidler til området. Forligspartierne er derfor enige om at afsætte et engangsbeløb på 0,8 mio. kr. primært til fortsættelse af "Pulje til udvikling af Bæredygtige Hospitaler".

Samlet prioriterer forligspartierne 5,6 mio. kr. i 2023 til CfBH i budget 2023. De 4,8 mio. kr. er varige midler og 0,8 mio. kr. engangsmidler.

Pulje til bæredygtighed

Forligspartierne er enige om at prioritere 1,5 mio. kr. til en pulje til mikrofinansiering. Puljen skal give mulighed for mikrofinansiering af bæredygtighedsprojekter primært på hospitalerne og mulighed for afprøvning af nye løsninger. Forligspartierne er enige om, at Styregruppen for

Bæredygtighed kan uddele midler fra puljen på baggrund af ansøgninger. Puljen skal understøtte realisering af bæredygtighedsstrategiens målsætninger.

Bæredygtighedskonsulent til Hospitalsapoteket og Hygiejneområdet

I budget 2021 blev der afsat midler til ansættelse af bæredygtighedskonsulenter på hospitalsenhederne i Region Midtjylland, hvilket er afgørende for at kunne implementere bæredygtighedstiltag ude på hospitalerne. Da medicinområdet alene udgør 25% af regionens samlede CO₂-aftryk, bør der være et øget fokus på medicinområdet, hvor Hospitalsapoteket spiller en central rolle. Forligspartierne er derfor enige om at afsætte 0,3 mio. kr. til en deltidsstilling som bæredygtighedskonsulent ved Hospitalsapoteket.

Hygiejneaspekter er centrale i alle ændringer af forbrug i klinisk praksis – både i relation til skiftet fra engangs- til flergangsprodukter, affaldssortering og -genanvendelse, reduktion i forbrug via ændrede arbejdsgange, tekstiler, medicin osv. Center for Bæredygtige Hospitaler har løbende behov for hygiejnemæssige faglige vurderinger.

Forligspartierne prioriterer på den baggrund 0,3 mio. kr. til en deltidsstilling som bæredygtighedskonsulent inden for hygiejneområdet, ansat ved Klinisk Mikrobiologisk afdeling på Aarhus Universitetshospital, med frikøb til Center for Bæredygtige Hospitaler.

Psykiatri

Midler til Psykiatrien fra konstitueringsaftalen

Af konstitueringsaftalen for regionsrådet i Region Midtjylland 2022-2025 fremgår det, at "Partierne ønsker ved budgetlægningen for 2023 at afsætte 30 mio. kr. til psykiatriområdet ud over psykiatriens andel af den realvækst, der tildeles hospitalerne i Budget 2023."

I forbindelse med 1. behandlingen af budget 2023 har regionsrådet godkendt prioriteringen af de 30,0 mio. kr. til Psykiatrien.

Midlerne skal overordnet set anvendes til at øge kvaliteten igennem:

- Mere personale på de psykiatriske afdelinger og en styrket indsats i forhold til de sværest syge patienter, herunder patienter med komorbiditet og selvmordstruede patienter
- Indsatser i regi af "Robust Psykiatri", herunder transformationssporene "Attraktive arbejdspladser i sengeafsnit" og "Tid til kerneopgaven via fælles og ens anvendelse af MidtEPJ" samt
- Realisering af Psykiatriens kommende forskningsstrategi, hvor visionen er, at Psykiatrien i Region Midtjylland bliver de bedste til at omsætte ny forskningsviden til praksis til gavn for patienter og pårørende.

Et stigende antal børn og unge kæmper i dag med psykisk sårbarhed og psykiske lidelser. Dette rammer både børnene, de unge og deres familier hårdt. Regionsrådet har et særligt fokus på dette, og et af temaerne i regionens styrende politiske ambition er således at forebygge psykiske lidelser, så færre børn og unge har behov for at komme ind i psykiatrien. Dette skal ske i samarbejde med kommunerne og praksissektoren. Derudover ønsker forligspartierne ligeledes et øget fokus på forebyggende indsatser for børn af psykiatriske patienter, da man

ved, at denne gruppe er i særlig risiko for selv at udvikle psykiske lidelser. Forligspartierne ønsker, at dette kommer til at indgå i regionens kommende psykiatriplan.

Tidlig indsats for nydiagnosticerede

Forligspartierne lægger endvidere vægt på en styrket tidlig indsats for nydiagnosticerede patienter med psykiske sygdomme med henblik på at lette sygdomsforløbet, så patienterne så vidt muligt kan bevare deres hverdagsliv og forblive i uddannelse/arbejde. Forligspartierne lægger vægt på, at udbygning af denne indsats kommer til at indgå i arbejdet med den nye psykiatriplan.

Rekruttering og fastholdelse

Forligspartierne konstaterer, at minimum 10% af demografimidlerne skal målrettes indsatser vedrørende rekruttering, arbejdsmiljø og fastholdelse af personale, herunder kompetenceudvikling og god introduktion af nyansatte. Forligspartierne noterer sig, at der dermed er mulighed for at styrke Psykiatriens igangværende indsatser i regi af Psykiatriakademiet, herunder eksempelvis i forhold til terapeutisk efteruddannelse, specialisering og specialistuddannelse. Herudover forudsætter forligspartierne, at en del af de midler, der er afsat til "Robust Psykiatri", også anvendes på uddannelse og kompetenceudvikling. Forligspartierne imødeser en afrapportering herpå medio 2023.

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Øgede udgifter til stomiprodukter

Der er gennemført et tværsektorielt udbud på stomiprodukter i samarbejde mellem Region Midtjylland, Region Syddanmark og nogle af kommunerne i de 2 regioner. Udbuddet har bl.a. til formål at skabe bedre og mere sammenhængende tilbud for patienter med stomi.

Da Region Midtjylland hidtil har fået stomiprodukterne stort set gratis, medfører udbuddet øgede udgifter for Region Midtjylland. Udbuddet medfører derimod en besparelse for kommunerne. For Region og kommunerne samlet set er der tale om en væsentlig besparelse.

Der pågår i øjeblikket drøftelser om en form for udligningsmodel med kommunerne.

Forligspartierne prioriterer i 2023 4,5 mio. kr. til øgede udgifter til stomiprodukter, stigende til 9,0 mio. kr. i 2024. Midlerne fordeles til de somatiske hospitaler. Den præcise fordeling mellem hospitalerne fastlægges senere. Forligspartierne er enige om, at uanset udfaldet af en eventuel aftale med kommunerne, fordeles pengene til enhederne.

Fodterapi

Det stående udvalg for Nære Sundhedstilbud har behandlet forslag til en ny praksisplan for fodterapi. Den er for øjeblikket sendt i høring. Planen viser, at der er pres på fodterapien i regionen. Der er lange ventetider på at komme til hos en praktiserende fodterapeut flere steder, og Region Midtjyllands kapacitet i form af fodterapeuter pr. indbygger ligger under landsgennemsnittet.

Fodterapeuter udfylder en vigtig rolle i forhold til at forebygge følgesygdomme hos diabetikere i form af blandt andet fodsår og i værste fald benamputationer. Forligspartierne er på den baggrund enige om at afsætte 1,0 mio. kr. i 2023 og fremadrettet til en udvidelse af kapaciteten og understøttelse af den nye kapacitetsstyringsmodel, der lægges op til i den nye praksisplan.

Høreområdet

I Finansloven 2019 blev der afsat en national pulje til høreområdet i perioden 2019-2022. Midlerne ophører ved udgangen af 2022, hvilket betyder en manko på 5,5 mio. kr. til høreapparatbehandling fra 2023.

Forligspartierne er på den baggrund enige om at prioritere 6,5 mio. kr. for at øge kapaciteten på området.

Regulering af honorarer på praksisområdet

Honorarerne på praksisområdet reguleres to gange årligt. Reguleringerne foretages pr. 1. april og pr. 1. oktober. Reguleringen pr. 1. oktober har vist sig at være 0,9 % højere end forudsat i forbindelse med regionernes pris- og lønregulering. På den baggrund er der behov for at prioritere 25,0 mio. kr. til praksisområdet til regulering af honorarer.

Øvrigt

Pulje til ubalancer og konsolidering

Puljen til ubalancer og konsolidering reduceres med 5 mio. kr.

3. Anlæg

Region Midtjyllands Investeringsplan skal medvirke til at sikre effektiv drift, god patientsikkerhed og høj kvalitet i sundhedsvæsenet. Selv om kvalitetsfondsprojekterne i Region Midtjylland nærmer sig deres afslutning, er der fortsat væsentlige behov for investeringer i bygningsmasse, medicoteknisk udstyr og digitalisering i Region Midtjylland. Samtidig er det væsentligt, at der også på anlægssiden prioriteres midler til den fortsatte transformation af sundhedsvæsenet.

3.1 Økonomiske forudsætninger

Økonomiaftalen for 2023 har medført en betydelig nedgang i anlægsrammen. Derudover er de stigende priser for nærværende med til at presse området betragteligt. Det er i Region Midtjylland besluttet, at et eventuelt fald i anlægsrammen kompenseres i det efterfølgende år ved leasingoptag. Derfor leasingfinansieres IT- og medicoteknisk udstyr for 83,0 mio. kr. i 2023. I perioden 2024 – 2031 budgetteres der med dette års anlægsniveau, hvilket vil sige 640,0 mio. kr. pr. år.

I forhold til den forudsatte ramme i Investeringsplan 2022-2030 er der tale om en nedgang på ca. 1 mia. kr. set på tværs af hele planlægningsperioden. Det betyder, at det har været nødvendigt at foretage nogle hårde prioriteringer i Investeringsplan 2023-2031. For at skabe rum til at investere i den regionale bygningsmasse samt håndtere en række nødvendige udgifter til f.eks. nationale og tværregionale IT-projekter samt regionens affaldsplan, har det således været nødvendigt både at nedsætte rammen til investering i medicoteknisk udstyr samt udsætte igangsættelsen af allerede prioriterede projekter.

Regionerne har behov for at understøtte transformation af sundhedsvæsenet med investeringer i både IT og udstyr, bl.a. for at imødegå udfordringer med personalesituationen de kommende år. Der er behov for at vedligeholde og opdatere de fysiske rammer på hospitaler mv. bl.a. med

henblik på at sikre tidssvarende rammer, også på de hospitaler, der ikke er omfattet af kvalitetsfondsprojekterne. Forligspartierne mener derfor, at det er strengt nødvendigt med en større anlægsramme fremadrettet af hensyn til både patienterne og personalet.

3.2 Udvalgte prioriteringer i investeringsplan 2023 - 2031

En overliggende strategi for prioriteringen i 2023 har været ikke at indarbejde nye projekter. Samtidigt igangsættes analyser, der skal bidrage med relevant viden forud for behandlingen af investeringsplan 2024–2032. Analyserne er uddybet i afsnit 3.3 nedenfor.

Med resultaterne af disse analyser vil der således være tilvejebragt et solidt beslutningsgrundlag for de fremtidige regionale investeringer, ligesom der i højere grad vil være klarhed over, hvilken rolle nærhospitalerne vil spille i sundhedsvæsenet fremover.

I de nedenstående afsnit vil der blive redegjort for nogle af de prioriteringer, som forligspartierne har foretaget i forbindelse med Investeringsplan 2023–2031.

Rammen til medicoteknisk udstyr

Af hensyn til at sikre yderligere midler til investeringer i blandt andet bygningsmassen er det nødvendigt at afsætte færre midler til medicoteknisk udstyr i perioden 2023-2031. Den årlige ramme til investeringer er således blevet sænket med 15,2% i forhold til niveauet i investeringsplan 2022–2030. Det svarer til den procentuelle nedgang i den samlede anlægsramme fra 2022 til 2023.

Der er tale om en vanskelig prioritering, og forligspartierne er indforståede med, at nedgangen i rammen til medicoteknisk udstyr betyder, at personale og patienter kan komme til at opleve ulemper som følge af denne prioritering. Det kan blandt andet komme til udtryk ved mindre oppetid af udstyr med deraf følgende øgede ventetider, ligesom det kan give en forøget risiko for aflysninger af aftaler. Derudover må det forventes, at der vil skulle foretages en hård prioritering i de kommende års indkøb af udstyr på hospitalsenhederne, og at fokus i disse prioriteringer vil være på geninvesteringer og opretholdelse af den eksisterende drift, mens der ikke vil være midler til udvikling af udstyrsparken.

Ny Psykiatri Viborg og Etape 3C ved Regionshospitalet Randers

Med den nuværende anlægsramme er der i investeringsplanen ikke mulighed for at rumme en samtidig gennemførelse af Ny Psykiatri Viborg og etape 3C på Regionshospitalet Randers i den byggetakt, der hidtil har været planlagt. Forligspartierne ønsker derfor, at der skal ske en afdækning, der vurderer mulighederne for en eventuel etapeopdeling af Ny Psykiatri Viborg og etape 3 C på Regionshospitalet Randers. Der afsættes i Investeringsplan 2023-2031 en samlet pulje til realisering af de to projekter inkl. ekstra omkostninger forbundet med en eventuel etapeopdeling og afledte omkostninger til nødvendige udbedringer/vedligeholdelse af de eksisterende bygninger frem til ibrugtagning af de nye bygninger.

Gavlbyggeriet ved Regionshospitalet Silkeborg

Regionsrådet bad i juni 2021 om at få udarbejdet en plan, der sammentænker en samlet omlægning af sengestuerne på Regionshospitalet Silkeborg til 1- og 2-sengsstuer - uden at der reduceres i antallet af senge – samt en logistikløsning. I budgetforliget for Budget 2022 blev forligspartierne enige om, at der skal etableres tre ekstra etager på det såkaldte gavlbyggeri, så gavlbyggeriet (bygning 3B) kommer i fuld højde med bygning 3. Der blev prioriteret 44,0 mio. kr. til projektet i budgetforliget for Budget 2022.

På nuværende tidspunkt har der været gennemført brugerprocesser med alle involverede. På den baggrund er projektet aktuelt i gang med at udarbejde udbudsmaterialet til rådgiver med henblik på projektering af det samlede projekt. Byggeriet fortsætter planmæssigt med henblik på færdiggørelse så hurtigt som muligt.

Det forventes, at projektforslaget er klar til politisk behandling i Regionsrådet medio 2023. Herefter gennemføres entrepriseudbud og licitation med henblik på udførelsesopstart primo 2024 og forventet ibrugtagning fra medio 2025 til ultimo 2025.

Gavlbyggeriet gennemføres således så hurtigt som muligt, svarende til hvordan det byggemæssigt er mest optimalt at gennemføre byggeriet. Dermed fordeles størstedelen af anlægsudgiften ligeligt mellem 2024 og 2025, idet det primært er rådgivningshonorarer, der falder i 2022 og 2023.

Forligspartierne prioriterer i første omgang midler til gennemførelse af gavlbjggeriet i 2024. Såfremt det er muligt at realisere byggeriet hurtigere, er forligspartierne enige om, at midlerne prioriteres i den takt, byggeriet kan realiseres.

Selve projektet indledes med nybyggeriet på gavlbjgningen, hvor der tilføjes tre etager oven på den eksisterende bygning. Herefter ombygges i de eksisterende arealer, inden de midlertidige pavilloner afslutningsvist fjernes.

Karkirurgi

I forlængelse af, at der afsættes driftsmidler til at understøtte udviklingen af karkirurgien, ønsker forligspartierne ligeledes, at der prioriteres 13,0 mio. kr. i investeringsplanen til karkirurgien på Aarhus Universitetshospital, der skal anvendes til etablering af en hybridstue og et deraf nødvendigt behov for udvidelse af kølekapaciteten på hospitalet. En hybridstue er en operationsstue suppleret med et røntgengennemlysningsleje. F.eks. kan der både gennemføres røntgenundersøgelser og operationer på stuen, så patienterne kan få en hurtigere og mere skånsom behandling.

Bæredygtighed og affaldsplan

Ifølge Region Midtjyllands Bæredygtighedsstrategi skal 70 % af affaldet fra regionens drift genanvendes senest i 2030, og samtidig har Region Midtjylland et bæredygtighedsmål om at være en CO2-neutral cirkulær region i 2050. Hvis målene skal indfries, og Affaldsbekendtgørelsen, der træder i kraft 1. januar 2023, skal overholdes, er sortering og genanvendelse af affaldet fra regionens matrikler helt afgørende.

Regionsrådet i Region Midtjylland har derfor vedtaget en regional affaldsplan. For at sikre, at der er midler til rådighed til ombygninger m.v. til at sikre de korrekte fysiske rammer for implementering af affaldsplanen, afsætter forligspartierne 20,0 mio. kr. i 2023.

Pulje til indeksering og licitationsrisici

Anlægsområdet har de seneste år været ramt af kraftigt stigende priser. For at sikre, at de allerede planlagte investeringer kan indeholdes i investeringsplanen, selv i tider med stigende priser, afsætter forligspartierne 264,0 mio. kr. i hele investeringsplanens løbetid fra 2023-2031 til indeksering og licitationsrisici.

Nationale og tværregionale IT-udviklingsprojekter

For at sikre, at der er finansiering til de løbende krav om igangsættelse af nationale og tværregionale initiativer på IT området, har forligspartierne i investeringsplanen prioriteret midler til disse. Midlerne vil fx skulle gå til det nationale initiativ "Et samlet patientoverblik".

Transformation

I Investeringsplanen 2023-2031 har forligspartierne prioriteret midler til transformationsprojekter, fx tiltag der sikrer et effektivt sundhedsvæsen, hvor der via relevante investeringer fx kan frigøres mere af hospitalspersonalets tid til patientrettede opgaver. Dette er for at sikre, at regionen, selv med en meget begrænset anlægsramme, fortsat har mulighed for at investere i transformationen. Midlerne, der er afsat til transformation, vil blandt andet kunne anvendes til investering i projekter, der anvender AI-teknologi (Artificial Intelligence).

Pulje til nedbrud

Forligspartierne ønsker, at der prioriteres en pulje til nedbrud. Grundet den snævre anlægsramme og manglende mulighed for at prioritere en række projekter, der burde prioriteres, skal det fremover tilstræbes at gøre puljen større. Hvis der opstår mindreforbrug ved gennemførelse af andre anlægsprojekter, vil de frigjorte midler blive prioriteret til dette formål.

Projekter der ikke er prioriteret i Investeringsplan 2023-2031

Forligspartierne ønsker, at der frem til Investeringsplan 2024-32 foretages en nærmere vurdering af et antal projekter, der på nuværende tidspunkt ikke er prioriteret i investeringsplanen, men som omfatter vigtig infrastruktur for et hospital. Som led i dette foretages der frem mod næste budgetlægning en vurdering af holdbarheden af sterilcentralen på Regionshospitalet Horsens.

Helipad på Regionshospitalet Viborg

I Investeringsplan 2023-2031 prioriteres der ikke midler til etablering af en Helipad på Regionshospitalet Viborg. Der er imidlertid afsat finansiering til 1/3 af udgifterne til etablering af helipad ved uforbrugte midler i kvalitetsfondsprojektet i Viborg. Administrationen søger byggetilladelser og tilladelser fra luftfartsmyndighederne, så det er på plads inden udgangen af 2023.

Herudover ønsker forligspartierne, at der fortsat arbejdes med at afdække finansieringsmuligheder for den resterende del af projektet. Hvis afdækningen ikke finder finansiering til projektet, forpligter forligspartierne sig til at finde den nødvendige finansiering i forbindelse med Budget 2024.

3.3 Analyser

Forligspartierne ønsker, at der forud for budgetprocessen for Investeringsplan 2024-2031 igangsættes følgende analyser.

- *Scenarier for kapacitet*
Der skal udarbejdes scenarier for behovet for sengestuer med forskellige kapacitetsbehov, og mulighederne for at påvirke behovet skal beskrives.
- *Nærhospitaler*
Det skal undersøges, om de nationalt afsatte midler til nærhospitaler får betydning for de kommende års anlægsrammer og prioriteringer.

- *Medicoteknisk udstyr og digitalisering.*
Der skal gennemføres en kapacitetsanalyse af det medicotekniske udstyr med henblik på at sikre, at den fremtidige kapacitet tilpasses det forventede behov. Samtidig skal der gennemføres en analyse af det forventede behov på IT-området med henblik på at udarbejde en mere langsigtet prioriteringsløsning, der kan bidrage til transformationsdagsordenen og øget digitalisering.
- *Finansieringsmuligheder*
Der skal afsøges alternative finansieringsmuligheder med henblik på at udarbejde et beslutningsoplæg, hvor muligheder og konsekvenser forelægges til politisk behandling. Som en del af denne analyse skal det ligeledes undersøges, hvordan regionens tilbagekøb i forbindelse med OPP-aftaler kan håndteres, herunder tilbagekøb vedr. de aftaler regionen allerede har indgået, der samlet set udgør 1,1 mia. kr.
- *Gennemgang af projekter i investeringsplanen*
Med afsæt i resultaterne af analyserne gennemgås prioriteringer i Investeringsplan 2023-2032 med henblik på at vurdere, om der er projekter, der ud fra en samlet prioritering bør opprioriteres, udsættes eller eventuelt helt udgå.

Skulle resultaterne af analyserne berøre igangsatte og planlagte projekter, vil ændringer så vidt muligt søges indarbejdet i projekterne, således at disse er i overensstemmelse med analysernes konklusioner.

4. Socialområdet

Region Midtjyllands otte specialområder tilbyder kommunerne ydelser til børn, unge og voksne borgere med meget forskellige handicap og med et særligt fokus på højt specialiserede ydelser til målgrupper med de mest sjældne og komplekse handicap. De regionale specialområder løser i dag nogle af de sværeste og fagligt mest krævende opgaver for kommunerne på det specialiserede socialområde.

Det socialfaglige arbejde tager afsæt i borgerens ønsker, håb og drømme samt udviklingsmuligheder og behov. Forligspartierne ønsker, at Socialområdet i Region Midtjylland fortsætter sit fokus på styrket borger- og pårørendeinddragelse. Socialområdet skal arbejde videre med at udvikle og implementere initiativer, såsom borgertilfredshedsundersøgelser, som sikrer et vedvarende fokus på borgerens trivsel og udvikling, og at der lyttes til og læres af de oplevelser, borgerne og deres pårørende har med den socialfaglige indsats.

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland skal udvikle og styrke sin position som en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne i forhold til at forbedre vilkårene for mennesker med handicap, socialpsykiatriske problemstillinger samt socialt udsatte børn og unge. Det regionale socialområde skal være kendetegnet ved at levere økonomisk effektive ydelser af høj faglig kvalitet.

Forligspartierne ønsker endvidere, at det regionale socialområde til stadighed fokuserer og målretter leverandøropgaven inden for det mest specialiserede socialområde. Det regionale socialområde skal arbejde på at fastholde, udbygge og videreudvikle de faglige specialmiljøer i

specialområderne. Dette fokus indebærer også, at der skal sikres muligheder for en løbende udvikling af de sociale tilbuds bygningsmæssige rammer med afsæt i målgruppernes konkrete behov og udfordringer.

Specialområdernes muligheder for at varetage opgaver på det højt specialiserede socialområde professionelt og med høj kvalitet er grundlæggende afhængig af specialområdernes muligheder for fortsat at kunne fastholde og rekruttere dygtige og motiverede ledere samt medarbejdere gennem gode arbejdsforhold, attraktive fagmiljøer og muligheder for kompetenceudvikling og efteruddannelse. Forligspartierne finder, at fastholdelse og rekruttering af ledere og medarbejdere vil være et centralt indsatsområde for Socialområdet i de kommende år.

Forligspartierne finder det tilsvarende centralt at fastholde fokus på udvikling og anvendelse af viden om, hvilke sociale indsatser der virker. Derfor skal praksisnær forskning, systematisk evaluering af nye indsatser og udbredelse af gode resultater prioriteres som led i løbende forbedringer af den faglige kvalitet i den borgerrettede indsats.

Forligspartierne ønsker, at Region Midtjylland målrettet og løbende arbejder med at udvikle socialområdet til at blive så effektivt som muligt. Region Midtjylland skal levere fagligt og økonomisk attraktive tilbud og samtidig dokumentere indsatsen og resultaterne.

Forligspartierne lægger desuden vægt på, at bæredygtighed integreres som et væsentligt hensyn i driften og udviklingen af det regionale socialområde. Socialområdet skal arbejde med at udvikle innovative og bæredygtige løsninger, der tilgodeser nogle af de klimamæssige, økonomiske og sociale udfordringer, samfundet står over for.

Forligspartierne finder afslutningsvist, at det vedvarende vil være et indsatsområde for det regionale socialområde at fastholde fokus på borgernes fysiske og mentale sundhed samt at arbejde med lighed i sundhed. Region Midtjyllands specialområder skal bidrage aktivt til sundhedsfremme og støtte borgerne i at deltage i helbredsundersøgelser og modtage behandling. Specialområderne skal til stadighed sikre, at det faglige setup er til stede for at kunne lykkes med at fastholde eller fremme den enkeltes funktionsniveau, trivsel og udvikling. Børn, unge og voksne borgeres sundhed og sundhedsforebyggelse er en central del af denne opgave.

Socialområdet er i en proces med psykiatri- og socialudvalget om udarbejdelse af en udviklingsplan for det regionale socialområde, der nærmere beskriver indsatser og spor for udviklingen af Socialområdet de kommende år. Udviklingsplanen vil efterfølgende blive forelagt regionsrådet.

5. Regional Udvikling

Region Midtjyllands regionale udviklingsaktiviteter skal fortsat fokusere på løsninger på komplekse samfundsmæssige udfordringer, og løsningerne udvikles og realiseres bedst i partnerskab med myndigheder, virksomheder, institutioner, organisationer og borgere. Det har revisionen af den Regionale Udviklingsstrategi, der igangsættes i 2023, et stærkt fokus på.

Forligspartierne har besluttet, at de økonomiske udfordringer i den kollektive trafik samt arbejdet med bæredygtighed og kultur danner grundlag for prioritering af midlerne inden for regional udviklingsområdet i 2023.

Tabel 3. Prioritering af midler inden for Regional Udvikling

Mio. kr.	Budget 2023
<i>Kollektiv trafik</i>	
Understøttelse af udfordringer inden for den kollektive trafik	4,3
Midler til nytænkning af trafik og mobilitet	0,7
<i>Bæredygtighed</i>	
Styrket indsats på områderne for grøn omstilling, bæredygtighed og klima	3,0
<i>Kultur</i>	
Understøttelse af børn og unges initiativer til kultur	1,0
Kulturpulje - Pulje til kulturprojekter	-1,0
Regional Udvikling i alt	8,0

Understøttelse af udfordringer inden for den kollektive trafik

Den kollektive trafik er under pres og ser ind i et forventet underskud på 48,2 mio.kr. i 2023. Det skyldes, at der i øjeblikket opleves stigende priser på at drive den kollektive trafik samtidig med, at passagertallet fortsat er lavere end udgangspunktet i perioden før COVID-19. Forligspartierne er enige om, at der skal skabes balance i den kollektive trafik, og der støttes derfor op om den påbegyndte prioriteringsplan.

Midttrafik har i 2021 vedtaget en ny databaseret indtægtsfordelingsmodel, der betyder en ændret indtægtsfordeling mellem region og kommuner. Sammenlignet med tidligere får Region Midtjylland en større del af indtægterne. Indfasningen af modellen begyndte i 2022, hvor der blev frigjort 9,2 mio. kr., der i budgetforliget for 2022 blev bibeholdt under kollektiv trafik.

I 2023 realiserer regionen en merindtægt på 5,0 mio. kr. på indtægtsfordelingsmodellen, og det foreslås heraf, at 4,3 mio. kr. ligeledes bibeholdes inden for den kollektive trafik. De i alt 13,5 mio. kr. i 2022 og 2023 anvendes til at reducere besparelsesbehovet. Forligspartierne er endvidere enige om, at eventuelle midler fra de kommende forhandlinger med Staten om udfordringerne i den kollektive trafik skal forblive på området.

Midler til nytænkning af trafik og mobilitet

Forligspartierne er enige om, at der er behov for en grundlæggende nytænkning af mobilitet i regionen. Der skal findes alternative løsninger til den nuværende kollektive trafik. F.eks. ved, at der gives borgeren en større fleksibilitet omkring den kollektive transport herunder mulighed for bookning af transport. Dette skal ske samtidig med, at den kollektive trafik fremadrettet skal give et lavere klimaaftryk.

Derfor afsættes der 0,7 mio. kr. fra implementering af indtægtsfordelingsmodellen i 2023-2025 til at styrke regionens arbejde med at nytænke den kollektive trafik og mobilitet.

Styrket indsats på områderne for grøn omstilling, bæredygtighed og klima

Forligspartierne ønsker at understøtte synergien mellem regionens bæredygtighedsstrategi og regionens øvrige arbejde inden for bæredygtighedsområdet herunder grøn omstilling, bæredygtighed og klima. Forligspartierne er derfor enige om, at der afsættes 3,0 mio. kr. til

blandt andet et løft af analysearbejdet inden for bæredygtighedsområdet samt til det videre arbejde med at videreføre erfaringerne inden for klimaindsatsen.

Understøttelse af børn og unges initiativer til kultur

Forligspartierne er enige om at understøtte børn og unges initiativer til at skabe kulturprojekter i Midtjylland. Derfor afsættes der 1,0 mio. kr. til en separat pulje inden for kulturområdet, der er tiltænkt børn- og ungeinitiativer. Udmøntningen af puljen skal ske efter kriterier, der tilgodeser børn og unges kulturprojekter for jævnaldrende og understøtter Region Midtjyllands kulturpolitik. Forligspartierne er desuden enige i, at der skal laves en bevillingsprocedure, der sikrer en hurtig behandlingstid, så puljen er attraktiv at søge for de unge kulturaktører.

Kulturpulje - Pulje til kulturprojekter

Forligspartierne er enige om, at midlerne til understøttelse af børn og unges initiativer til kultur finansieres ved, at der omprioriteres 1,0 mio. kr. fra Puljen til kulturprojekter.

6. Hensigtserklæringer

A. Projekt Livets afslutning

Projekt Livets Afslutning er et unikt tværsektorielt samarbejde i Midt Klyngen, som har fokus på at identificere og efterleve borgernes ønsker for livets afslutning.

Forligspartierne vil arbejde for, at alle klynger, i deres igangværende arbejde med at implementere Palliationsaftalen, arbejder videre med at sikre, at de gode initiativer og erfaringer fra Projekt Livets Afslutning udbredes yderligere.

B. Det gode møde med sundhedsvæsenet

Forligspartierne ønsker, at Udvalg for lighed i sundhed ser nærmere på, hvordan vi sikrer, at alle, uanset køn, alder, etnicitet, seksuel orientering mv., mødes ligeværdigt i sundhedsvæsenet.

C. Non-farmakologisk behandling i Psykiatrien

Som aftalt i konstitueringsaftalen har Region Midtjylland påbegyndt arbejdet med en ny psykiatriplan, der skal sætte rammerne for udviklingen af psykiatrien. Forligspartierne ønsker, at der i arbejdet med psykiatriplanen sættes fokus på den nonfarmakologiske behandling som supplement til den medicinske behandling i psykiatrien. Den viden og erfaring, der er i forhold til non-farmakologisk behandling, skal belyses. Der inddrages klinikere og patienter med forskelligt erfaringsgrundlag med henblik på, at beslutninger omkring nonfarmakologisk behandling træffes på et oplyst grundlag.

D. Responstider på præhospitalområdet

Forligspartierne er opmærksomme på, at bortfald af de fem statsligt COVID-19-finansierede sygetransportbiler kan forringe responstiderne.

I forbindelse med udarbejdelse af den langsigtede plan for det præhospitalområde fremlægges forslag til, hvorledes der kan fokuseres på at sikre fortsat lave responstider for de akutte kørsler.

E. Kultur og Sundhed

Forligspartierne ønsker, at der på området for Regional Udvikling forelægges et forslag om, at der på kulturområdet prioriteres 1 mio. kr. til Kultur og Sundhed.

F. Søvnapnø

Forligspartierne ønsker, at der igangsættes en afdækning af søvnapnøområdet i Region Midtjylland. Afdækningen skal omfatte status for aktivitet, organisering, forskning mv.

G. Ungemodtagelser

Forligspartierne ønsker at højne unges trivsel, mentale og seksuelle sundhed. Den optimale løsning vil kræve samarbejde mellem kommunerne og regionen, og derfor opfordres sundhedsklyngerne i Region Midtjylland til at drøfte oprettelse af ungemodtagelser, hvor unge har én indgang til tværfaglig rådgivning om trivsel, mental og seksuel sundhed.

H. Undersøgelse af muligheder for fristatus i forhold til statslig regulering

Forligspartierne ønsker at undersøge mulighederne for at etablere en friklynge (i samarbejde med kommuner og almen praksis), et frihospital eller en friafdeling med henblik på at blive frisat i forhold til statslig regulering.

Viborg, den 6. september 2022

På vegne af partierne:

Socialdemokratiet	
Radikale Venstre	
Det Konservative Folkeparti	
Nye Borgerlige	
Socialistisk Folkeparti	
Kristendemokraterne	
Dansk Folkeparti	
Psykiatri-listen	
Venstre	
Enhedslisten	